

TAMARIT. APUNTS D'EXCURSIÓ (*)

Los núvols ab deixadesa xafogosa, semblavan campions rendits de donar moltes batussas a la voluntat dels vents, tenyint ab sas glopadas grisosas, d'un to aspre y feixuch l'ambient, que de tant en tant s'esfenia, oint los lladruchs llarchs y rondinaires del tro.

L'ànim dels excursionistas, en part, estava ensopit per eix contratemps atmosfèrich, però més frisosos de contemplar las històricas runas de Tamarit.

Una estrabada somogué'l tren, que mandrejant com los núvols, emprengué la marxa fins passat lo fortí de la Reina, hont dona un giscle aixordador, posantse a trescar furiosament vers Altafulla.

Acariciats per una fresqueta ubriagadora, aguaytarem a les finestretas per donar l'adéu a Tarragona; traspasarem com un llam la Sabino-sa, mentres los núvols se despentinavan aclarint l'espai; saludarem la revellida Torre dels Scipions, tot rebent los flayres bosquetans d'aquellas espessas y pintorescas pinedas. La máquina trenava sa negrenca y colossal cabellera qu'era aplanada per la feixuga atmòsfera; lo mar tastava joguinós l'arena de las Platjas Llargas, y las encrostonadas timbas de la montanya de Sant Joan guaytavan plomosas com los núvols per mitj dels millers de pins que guarneixen aquellas encontradas.

¡Tamarit! ¡Tamarit! retrunyí per dintre'l vagó. Y la Natura, com si envejés l'atenció ab que'ns miravam lo primer aspecte de Tamarit, se re-

(*) Article publicat al núm. 109 (7-9-1902) del setmanari tarragoní «Lo Camp de Tarragona». S'han mantingut l'ortografia i les construccions sintàctiques de l'original.

vestí ab sas joyas més brillants. Lo puríssim ròssech del sol arreconava la nuvolada; los camps suspiravan ab aquell vert tan hermós que mostren després de ploure, y'l ventet armonisava sas notas, pels rengles de canyars que creixen a un costat y altre de la via.

Triomfals del viatge, y satisfets del cambi de temps, creuharem lo pont del riu Gayá, que s'axamplava replè ab las ayguas de las últimas plujas, y tot ronsejant... ronsejant... lo tren parà.. ¡Altafulla!..

Despedits dels passatjers que continuavan lo viatge, emprenguerem lo camí vers Tamarit. Qu'hermosa y enriquida s'ovirava l'encontrada!...

Los ruixats havian apagat la pols dels viarany, fentnos més agradable la jornada. Arreu se respirava fresqueta, però'l sol casi'ns feu agafar ganas d'obrir los parayguas per ombrelas.

Deixant la vía, ribatejarem lo Gayá, rebregant los binets y l'hervey humitós, que a sa vora hi creix, y per fangós camí'ns endinzarem pels cánems y avellaners de l'horta, arribant suats als aspres ciments del poble de nostra excursió.

Silenci, soletat y enrunament eran las notas dominants.

Pujant pel costerut y tortuós caminal, que dóna rònega entrada a las despullas pedrificadas de Tamarit, admirarem esborronats las altíssimas parets que asprosas encara conservan la vertical, com volguent significar, que'ls pobles qu'han tingut vida, sempre conservan penyoras de sa fortalesa.

A l'arribar al mitj de la plassa, comparegué a rebrens lo senyor Rector, qui després de tornans lo saludo amistosament y ab l'amabilitat que lo caracteriza, nos doná sitial a l'abadía, refresch campesí, y obrint un balconet fresca encisadora y deliciosa vista. Enlayrats veyam a nostres pèus apilotadas las toscas engrunas dels castells, un bell esplanall de palets arrodonits de tan assaborir les blanquíssimas babas del mar, esquerps illots escantonats de tan lluytar ab las ayguas, cel y mar enmirallantse l'un ab l'altre, com esbanits de qui té lo blau més pur.

A la tasca!

Baixarem á la plassa, encatifada de mústega herbra; casas abandonadas, teuladas, trespols, finestrans y bastiments, tot jeya engrunat a la planta baixa; pocas creus senseres se veyan per las finestras, però hermosa decoració de la natura desde allí s'ovirava. Enfront un turonall encimant l'antich castellot de Sta. Margarida; al fons cingleras guarnidas de pobles y vegetació; als termes d'un costat Altafulla y la Torra ab sons encisadors esplanalls, y a l'altre l'espatlluda montanya de sant Joan, atapahida de pins, animantho tot, ab son serpenteig lo ríu Gayá.

Seguint lo camí cap a la platja, observarem un casalot quin signe d'haberhi habitat conservan las parets, ab tenells, llar fumada y motillos de gerras. Trobarem després despullat de son objecte lo pou del poble, segóns datan alguns manuscrits que's conservan a Ferrán, y tot fent rot-

llo al senyor Rector, que'ns contà alguna tradició curiosa, baixarem a la platja, expàrgintnos ab l'ayret de mar, y trayent una fotografia de la cara costerenga de Tamarit.

Admirat lo rastre d'una creu de la que tan sols ne queda subjecte a l'esgraonat pedestal una escatosa columna de pòrfir y un capitell de marbre, pujarem a l'Iglesia contemplant embaladits sas antigas bellessas.

L'altar major, preuada joya d'esculptura istil renaixement ahont hi está en lloch preferit una amorosa verge, revoltada per un estol d'angelets que simbolisan l'Ascensió ds Maria Santíssima; un hermosísim sacrari, en quinas portas surt un bonich rellèu significant l'últim sopar de Cristo ab los apòstols, trobant, toŕ observant detalls, y a l'estrèm d'una llata de la part dreta lo data de 1628. Curiosejarem després la corcada trona hont predicà Sant Vicens Ferrer, quina tradició és tan coneguda, y'ls no menys rosegats altars dels costats de quadros mitj borrosos.

Satisfets de la visita a l'Iglesia, tornarem a l'abadia examinant alguns quadros a l'oli molt festejats, per cert, dels ayrets de mar, y a l'ensemps tinguérem ocasió de vèurer l'artística y antiquíssima llitera, alguns manuscrits robellats y altres objectes curiosos per son ús y antiŕuetat.

Per fi, sortirem a una eixida de la abadia, y corpresos reberem una impresió que anava minvant y emboyrantse a mida que'l sol se ponía.

Las runas de Tamarit llúan un color d'or bell; lo sol donava, als glops de núvols que aguaytavan per l'horitzó, son matís rosat; a nostre pèus lo Gavá, ab remoreig, regalava sas ayguas a la mar; una oroneta marinera, mitj moixa, ab pantaig triava son jas per la teulada del campanar...únic ser animat que's quedava per vetllar los esqueletres gloriosos de Tamarit!

Y nosaltres penetrant plech per plech las impresions d'aquella tarde, se'ns edificava dintre'l cor una expressió de llohansa.

Que frestegosos dormiu, però ab quina superbia cantèu vostras passadas grandessas, oh rastres de Tamarit!

Atravessarem l'horta mitj pensatius deixant enrera la soletat de Tamarit, girantnos de tant en tant per vèure llur silueta al despedirse dels esmortuhits raigs del sol, y las runas ab majestat prestigiosa semblavan entonar un clam anyoradís als excursionistas que tant las havian atmirat.

A l'arribar a la vía, l'humida boyrina del cap-vespre estenia sas alas y Tamarit se perdé de vista.

Adéu solitarias runas, que nosaltres en vostra quietut sepulcral hi trobèrem més gaubansa y amor patri que en l'antiga metròpoli hont vivim.

Y'ls canyars y arbredas se confonían; la nit embolcallava ab sons

plechs tota l'encontrada, y nosaltres caminant via amunt vers Altafulla per esperar un tren que'ns portés á Tarragona veyam com tot s'adormía... y'ls estels brillants se despertavan, sota'l mantell puríssim del cel.

ANTONI RENAU